

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียด ในการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 แล้ว กำลังศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2532 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 16,282 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นบิดามารดาของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี 2532 แล้ว ไม่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 27,459 คน (กองแผนงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา) ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น Stratified random sampling ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกอำเภอจากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมา 50% ได้มา 12 อำเภอ ตามสัดส่วนขนาดอำเภอ คือ อำเภอขนาดใหญ่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปักธงชัย อำเภอครบุรี อำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว อำเภอเมือง ส่วนอำเภอขนาดกลางและขนาดเล็กอีก 7 อำเภอ คือ อำเภอโนนไทย อำเภอห้วยแถลง อำเภอทะเลสอ อำเภอจักราช อำเภอโชคชัย อำเภอบ้านเหลื่อม และ อำเภอเสิงสาง

ขั้นที่ 2 เลือกโรงเรียนมัธยมศึกษา จากอำเภอตามขั้นที่ 1 อำเภอละ 1 โรงเรียน ยกเว้นอำเภอเมือง เลือก 3 โรงเรียน เพราะอำเภอเมืองมีนักเรียนมากที่สุด คือ 3,509 คน อำเภออื่นแม้มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,100 คนลงมา สุ่มมาโรงเรียนละ 1 โรงเรียน แล้วสุ่มตัวอย่างตามตารางที่ 6

ขั้นที่ 3 เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามจำนวนของผู้ที่ไม่ได้ศึกษาต่อ ได้กลุ่มตัวอย่างตามตารางที่ 7

เกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนหรือผู้ปกครองจำนวนตั้งแต่ 1,000-9,999 คน สุ่มมาร้อยละ 3 และนักเรียนตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป สุ่มมาร้อยละ 1 (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ 2524 : 1) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่ศึกษาต่อ 279 คน ผู้วิจัยสุ่มเกินไว้เพื่อได้คืนไม่ครบ จึงสุ่มนักเรียนมา 350 คน ส่วนผู้ปกครองของนักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ ต้องการกลุ่มตัวอย่าง 152 คน แต่สุ่มมาเกินไว้เป็น 350 คน

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้สุ่มเลือกจากโรงเรียนแต่ละแห่ง โดยสุ่มจำนวนตามสัดส่วนของประชากรแต่ละโรงเรียนหรืออำเภอ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 6 และ 7



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 การสุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2533

อำเภอ	โรงเรียนที่สุ่ม	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่สุ่มได้
เมือง	สุนารีวิทยา, ราชสีมาวิทยาลัย, โคราชพิทยาคม	3,509	132
ปักธงชัย	ปักธงชัยประชานิรมิตร	1,094	41
ปากช่อง	พญาเย็นวิทยา	915	35
โนนไทย	โนนไทยคุรุอุปถัมภ์	519	20
สีคิ้ว	สีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา	762	29
จักราช	จักราชพิทยาสรรพ์	517	19
ครบุรี	ครบุรี	595	22
โชคชัย	โชคชัยสามัคคี	531	20
ห้วยแถลง	ห้วยแถลงพิทยาคม	242	9
เสิงสาง	โนนสมบูรณ์วิทยา	269	10
บ้านเหลื่อม	บ้านเหลื่อม	152	5
ขามทะเลสอ	ขามทะเลสอวิทยา	202	8
	รวม	9,307	350 คน

ตารางที่ 7 การสุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2533

อำเภอ	จำนวนนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนที่สุ่มได้ที่ไม่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เมือง	2,261	52
ปทุมธานี	1,853	43
ปากช่อง	1,776	41
โนนไทย	1,688	39
สีคิ้ว	1,365	32
จักราช	1,366	32
ครบุรี	1,233	28
โชคชัย	959	22
ห้วยแถลง	1,237	29
เสิงสาง	928	21
บ้านเหลื่อม	232	5
ขามทะเลสอ	272	6
รวม	15,170	350 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถามนักเรียนที่กำลังศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปี 2533 และ

2. แบบสอบถามผู้ปกครองของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี 2532 และไม่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2533 แบบสอบถามทั้งสองชุด สอบถามเรื่องต่อไปนี้

ก. สถานภาพเศรษฐกิจ

1. อาชีพบิดา
2. รายได้ของบิดามารดา
3. ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเรียน

ข. สถานภาพสังคม

4. จำนวนพี่น้องในครอบครัว
5. จำนวนพี่น้องที่กำลังเรียนอยู่ทั้งหมด
6. มีพี่ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า
7. การศึกษาของบิดา
8. สถานภาพสมรสของบิดามารดา
9. ความต้องการให้ศึกษาต่อของบิดามารดา
10. ความสะดวกในการเดินทางจากบ้านพักถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา
11. ที่พักอาศัยปัจจุบัน
12. ระยะทางในการเดินทางจากบ้านพักถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา

ค. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

13. วิชาทักษะ
14. วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
15. วิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย
16. วิชาการงานพื้นฐานอาชีพ

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

1. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความต่าง ๆ หนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านสถานภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ว่าสอดคล้องกับโอกาสในการศึกษาต่อเพื่อแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงใหม่ ตามคำแนะนำแล้วนำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำท่าน ตรวจสอบเพื่อให้เหมาะสมและตรงตามเนื้อหา ดังนี้คือ

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ภาควิชาอุดมศึกษา
- 2) รองศาสตราจารย์ ดร. สุกัตรา สุภาพ คณะรัฐศาสตร์
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ ลัจกุล ภาควิชาสารัตถศึกษา
- 4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี ภาควิชาวิจัย
- 5) อาจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน ภาควิชาสารัตถศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนสุรนารีวิทยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้ คือ

1. ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัด นครราชสีมา รวม 12 อำเภอ

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามสำหรับนักเรียนที่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปแจก ด้วยตนเอง และเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเอง

ส่วนแบบสอบถามผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้ศึกษาต่อชั้น ได้ ส่งผ่านนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อส่งไปให้เพื่อนที่ไม่ได้ศึกษาต่อส่วนหนึ่ง และ อีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2534 ถึงวันที่ 5 มีนาคม 2534 โดยใช้เวลาประมาณ 23 วัน ปรากฏว่า แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 700 ฉบับ ได้รับคืนมา 670 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.71 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จำแนก เป็นแบบสอบถามนักเรียนที่ศึกษาต่อ จำนวน 345 ฉบับ และแบบสอบถามผู้ปกครอง จำนวน 325 ฉบับ ดังรายละเอียดตารางที่ 8 และ ตารางที่ 9

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของการส่งและรับแบบสอบถามจากนักเรียน

อำเภอ	โรงเรียน	ส่งไป	ได้คืน	คิดเป็นร้อยละ
เมือง	สุนารวีวิทยา	40	40	100.00
	ราชสีมาวิทยาลัย	40	40	100.00
	โคราชนิเทศาคม	29	29	100.00
ปัทมชัย	ปัทมชัยประชานิรมิตร	40	40	100.00
ปากช่อง	พญาเย็นวิทยา	35	34	97.14
สีคิ้ว	สีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา	30	29	96.67
โนนไทย	โนนไทยคุรุอุปถัมภ์	25	25	100.00
จักราช	จักราชพิทยาสรรพ์	25	24	96.00
ครบุรี	ครบุรี	25	25	100.00
โชคชัย	โชคชัยสามัคคี	25	25	100.00
ห้วยแถลง	ห้วยแถลงพิทยาคม	10	9	90.00
เสิงสาง	โนนสมบูรณ์วิทยา	10	9	90.00
ขามทะเลสอ	ขามทะเลสอวิทยา	10	10	100.00
บ้านเหลื่อม	บ้านเหลื่อม	6	6	100.00
รวม	14	350	345	98.57

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของการส่งและรับแบบสอบถามจากผู้ปกครอง

อำเภอ	ส่งไป	ได้คืน	คิดเป็นร้อยละ
เมือง	42	38	90.48
ปัทลุงชัย	35	33	94.29
ปากช่อง	35	32	91.43
สีคิ้ว	37	35	94.59
โนนไทย	32	30	93.75
จักราช	37	34	91.89
ครบุรี	34	32	94.12
โชคชัย	26	25	96.15
ห้วยแถลง	34	31	91.18
เสิงสาง	26	23	88.46
ขามทะเลสอ	6	6	100.00
บ้านเหลื่อม	6	6	100.00
รวม	350	325	92.86

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จำนวนทั้งสิ้น 670 ฉบับ มาวิเคราะห์ค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-x (Statistical Package for the Social Sciences - x) จากศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยมีรายการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยจำแนกตามตัวแปรของสถานภาพของเศรษฐกิจและสังคม
 - 1.1 อาชีพของบิดา ใช้สถิติ Chi-square
 - 1.2 รายได้ของบิดา มารดา ใช้สถิติ Biserial
 - 1.3 ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาใช้ตาราง จำนวนและร้อยละ
 - 1.4 จำนวนพี่น้องในครอบครัว รวมทั้งตัวนักเรียนด้วยใช้สถิติ Biserial
 - 1.5 จำนวนพี่น้องที่กำลังเรียนอยู่ทั้งหมด ใช้ตาราง จำนวนและร้อยละ
 - 1.6 มีพี่น้องที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษา หรือสูงกว่า ใช้สถิติ PHI Coefficient (ϕ)
 - 1.7 การศึกษาของบิดา ใช้สถิติ Chi-Square
 - 1.8 สถานภาพสมรสของบิดามารดาใช้สถิติ Chi-Square
 - 1.9 ความต้องการให้ศึกษาต่อของบิดามารดา ใช้สถิติ PHI Coefficient ϕ
 - 1.10 ความสะดวกในการเดินทางจากบ้านพักถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้สถิติ PHI Coefficient ϕ
 - 1.11 ที่พักอาศัยปัจจุบัน ใช้ตารางจำนวนและร้อยละ
 - 1.12 ระยะทางจากบ้านพักถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้สถิติ Biserial
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สถิติ Biserial
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สถิติการจำแนกประเภท (Discriminant Analysis)